

İŞ DÜNYASININ EV ÖDEVİ 3 SORUN 3 ÇÖZÜM

EKONOMİ ŞÛRASI
16 AĞUSTOS'TA
TOPLANİYOR

Ekonomi yönetimiyle reel sektörün en kapsamlı buluşması olarak merakla beklenen **TOBB** Ekonomi Şûrası, 16 Ağustos'ta toplanacak. 365 oda ve borsa başkanının, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz ve bakanlarla ekonomi şûrasında buluşmadan önce yapması gereken ev ödevi var. Her başkanın dosyasında bölgesiyle ilgili üç sorun ve üç çözüm yer alacak.

Hacer BOYACIOĞLU
ANKARA

EKONOMİ yönetimi, bugüne kadarki reel sektör buluşmalarının en kapsamlısı 16 Ağustos'ta yapacak. **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)** Ekonomi Şûrası, 365 oda ve borsa başkanının katılımıyla Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz başkanlığında toplanacak. Tüm il ve ilçelerden oda ve borsa başkanlarının davet edildiği toplantıda reel sektörün öncelikle finansmana erişim sorununu gündeme getirmesi bekleniyor.

RAPOR ÇIKARILACAK

Toplantı, Cevdet Yılmaz'ın başkanlığında ve **TOBB**'un evsahipliğinde yapılacak. Ayrıca ekonomi yönetimini temsil eden bakanların ve bürokratların da şuraya katılımı bekleniyor. Şuradan verimli bir sonuç alınabilmesi için her

oda başkanının ekonomide ve bölgelerinde önemli gördükleri üç sorun ve üç çözümü anlatması planlanıyor. Bunun için bir süre kısıtı da konulacak. Başkanlar, hem mikro hem de makro düzeyde sıkıntıya neden olan durumlar ve bunlara yönelik atılabilecek adımları aktaracak. Toplantı sonrasında "3 sorun 3 çözüm" notlarının bir rapor haline dönüştürülerek, bakanlara ve ekonomi bürokrasisine iletilmesi planlanıyor. Bu görüş ve önerilerden bir bölümünün eylül ayının ilk 10 gününde açıklanması beklenen Orta Vadeli Program'a da yansıtılabileceği ifade ediliyor.

**FİNANSMANA ERİŞİM
ÖNGÖRÜLEBİLİRLİK**
TOBB Başkanı Rifat

Cevdet
Yılmaz

Rifat
Hisarcıkıoğlu

Hisarcıkıoğlu geçtiğimiz hafta **İSO**'da yaptığı açıklamada öncelikli gündemlerinin finansmana erişim ve öngörülebilirlik olduğunu belirtmişti. Hisarcıkıoğlu, "İş planları yapmak, önümüzü görmek ve böylece güven içinde ilerlemek için kamu tarafından ekonomiye ilişkin orta ve uzun vadeli planların kamuoyuyla paylaşılması önemli. Elbette **sanayimizin** ayakta kalması ve büyümeye devam etmesi için, makroekonomide istikrarın

ve güvenin sağlanması ön şarttır. Yeni ekonomi yönetiminin bu yönde hareket

ederek, para politikasında başlattığı normalleşme adımlarını memnuniyetle karşıladık. Özellikle KOBİ kredilerinde yaşanan daralma, zincirleme etkiyle ülkenin ve sektörlerin tamamına olumsuz yansıyor. Buna dikkat edilmesi gerekiyor. Türkiye'nin önceliği mevcut üretim kapasitesini korumak olmalı. Ticari krediler aniden ve çok sert bir şekilde kesilmemeli. Reel sektörün finansmana erişim taleplerine toptancı bir şekilde olumsuz bakılmamalı" demişti.

İçeride sıkılaştırma dışarıda yavaşlama...

Bildiğiniz üzere yeni ekonomi yönetimi hem enflasyonla mücadele hem de bütçe açığını kapatmak üzere bir politika seti uyguluyor. Ayrıca artan cari

açığı göz önünde bulundurarak özellikle ithalatın önüne geçmek için de toplam talebi düşürmek üzere sıkılaştırma adımları görüyoruz. Artırılan KDV ve Kurumlar Vergisi ile özellikle akaryakıttaki ÖTV matbu tutarının artırılması gibi düzenlemelere ilave olarak faiz artışlarına bağlı kredi kartı ve

kredili mevduat hesaplarının faizlerinin artırılması da toplam talebi kısıtlayıcı etki yaratıyor.

Görünen o ki bu ve benzeri yeni adımlar da uygulamaya konulmaya devam edilecek. Atılan adımların hızı, dozu ve içeriği ile ilgili kamuoyundaki eleştirilerin gün geçtikçe daha da artabileceğini göz ardı etmemek gerekiyor.

İçerideki sıkılaştırma adımları devam ederken dışarıdaki gelişmeler de çok iç açıcı değil. Ana ihracat pazarımız olan AB'den ve diğer potansiyel ihracat pazarlarımızdan gelen öncü göstergeler de dış ticarete istediğimiz tablonun oluşmayabileceğine hatta mevcut durumun da bozulabileceğine işaret ediyor.

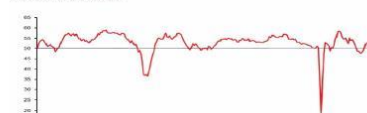
İhracat pazarlarımıza ilişkin gelişmeleri takip etmek üzere [İstanbul Sanayi Odası](#) Türkiye İhracat İklimi Endeksi'ne bakıyoruz. Endeksin son verisi dış talep koşullarında oldukça sınırlı bir iyileşme sinyali veriyor. Her ne kadar aylık veri sınırlı iyileşme sinyali verse de iklim son 3 aydır belirgin bir şekilde bozuluyor. Nisan'da 53,1 olan endeks Mayıs'ta 52,3'e, Haziran'da 51,1'e ve Temmuz'da da 50,3'e düştü.

Bu gelişmedeki en önemli etkenin Avrupa'nın imalat sektöründeki bozulan görünüm olduğunu görüyoruz. Diğer yandan Orta Doğu kaynaklı olumlu dış talep gelişmeleri iklimi dengeleyici bir destek sağlıyor. Aksi durumda endeksin hızlıca 50'in altına düşeceğini değerlendirebiliriz.

Son olarak önemli bir detaya dikkat çekeyim. İmalat PMI İhracat İklimi Endeksi kapsamında takip edilen ülkeler arasında ekonomik aktivitesi en hızlı artış gösterenler Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Katar. Hatırlayacağınız üzere Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın da heyeti ile beraber en son yaptığı yurtdışı ziyareti de bu üç ülkeye oldu. Söz konusu ziyarette çok büyük anlaşmalar imzalandı. Bu örnekten de anlaşılacağı üzere Türkiye'nin dış pazarlarını çeşitlendirmesi ve yeni işbirlikleri yapması son derece önemli bir konu.

İmalat PMI İhracat İklimi Endeksi

İmalat PMI İhracat İklimi Endeksi

ENERJİ DEPOLAMA, YENİLENEBİLİR ENERJİDEN ELEKTRİK ÜRETİMİNİN SÜRDÜRÜLEBİLİRLİĞİNİN GARANTİSİ

Yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretiminde sürdürülebilirlik için enerji depolamanın önemine değinen Güneş Enerjisi Sanayicileri ve Endüstrisi Derneği (GENSED) Yönetim Kurulu Başkanı Tolga Murat Özdemir ile Ağustos sayımızda bir araya geldik.

Güneş Enerjisi Sanayicileri ve Endüstrisi Derneği (GENSED) olarak güneş enerjisinden elektrik üretimini tabana yayma konusunda nasıl bir politika geliştireceksiniz?

Sektörün öncelikli hedefi, yenilenebilir enerji kaynaklarının kullanımının daha yaygın hale getirilmesiyle birlikte dengeli ve güvenilir bir şebekenin oluşturulmasıdır. Orta ve uzun vade hedefleri de hem kendi içinde hem de üniversite-sanayi iş birliğiyle AR-GE faaliyetlerinin yürütülmesi ve prosesin başından sonuna kadar kendine yetebilir hale gelmesi yer almaktadır.

Enerji depolama konusundaki hedeflerimize ulaşma yolunda GENSED olarak, 2018 yılında Enerji Depolamaya tüzüğümüzde yer vererek ilk adımımızı attık. Yenilenebilir enerji sektörünün içinde olan ve hatta sektöre yön veren öncü derneklerden biri olarak, paydaşlarımızla birlikte dünya genelinde yapılan enerji depolama uygulamalarını, sektördeki yenilikleri ve sonraki dönemlerde karşımıza çıkacak alternatif enerji depolama sistemlerini yakından takip ediyoruz. Ayrıca bu konularda raporlar ve sunumlar hazırlayarak; düzenlediğimiz seminer, konferans ve fuar organizasyonlarında sektörde yer alan ve konuya ilgi gösteren tüm sektör paydaşlarını bilgilendirmeyi kendimize görev edindik. 2022 yılı Kasım ayında Green Solar Network AB projemiz kapsamında İstanbul Kalamış Wyndham Otel de "Güneş Enerjisi ve Enerji Depolama" Konferansını düzenledik. EPDK Başkanı Mustafa Yılmaz ve sektör

dernek başkanlarının katılımı ile gerçekleştirdiğimiz sektörün ilk enerji depolama konferansında mevzuatlardaki düzenlemeler ve teknolojiye gelişmeler kapsamlı olarak anlatıldı.

Bugüne kadar çeşitli illerde 19 defa düzenlediğimiz Çatılarda Güneş Enerjisi Uygulama Seminer serileri ile dağıtık üretimin önemini kapsamlı olarak anlatarak elektriğin tüketildiği yerde üretilmesi ve tabana yayılmasına öncülük ettik. Enerji depolama mevzuat düzenlemeleri sonucunda yatırımcı ilgisinin artması ile seminerlerimizi 2023 yılından itibaren enerji depolamayı da ekleyerek sürdürme kararı aldık. GENSED olarak, ilk "Güneş Enerjisi ve Enerji Depolama Semineri"ni İstanbul Sanayi Odası iş birliğiyle Beyoğlu-Odakule'de gerçekleştirdik. Katılım ve ilginin oldukça yoğun olduğu seminer serisini birçok ilde gerçekleştirerek, güneşi ve enerji depolamayı anlatmaya devam edeceğiz.

Güneş enerjisinin kesikli bir kaynak olmasından kaynaklanan zorlukların farkındayız, özellikle kış koşulları ve gece gibi durumlarda enerji sağlamada sürekliliği sağlamak için enerji depolama çözümlerine vurgu yapıyoruz. GENSED olarak, enerji depolama alanında dijital ortamda verilecek bir eğitimin hayata geçirilmesi adına hazırlıklarımızı yapıyoruz ve ayrıca, bu konuda bir ilke daha imza atarak 2023 yılı Ağustos ayında "Türkiye'nin Tek Güneş Enerjisi ve Enerji Depolama Fuarı: Solar+Storage NX Fuarı"ni tüm ince detayları ile organize ediyoruz.

31 Ağustos – 2 Eylül 2023 tarihleri arasında İstanbul TÜYAP Fuar ve Kongre Merkezi'nde gerçekleşecek olan Solar+Storage NX ile birlikte enerji sektörünün öncü firmalarının en yenilikçi ürünlerini ve teknolojilerini sergilemesini, geleceğin iş modellerine, yenilenebilir enerjide değişen yatırımcı ve ihtiyaç profillerine yenilikçi bakış açıları sunarak Türk enerji sektörünün geleceğine fayda sağlamayı hedefliyoruz. 12 ülkeden 100'ün üzerinde katılımcı firma, 51 ülkeden 10.000'in üzerinde ziyaretçinin yanı sıra Alım Heyeti Programımız kapsamında dünyanın dört bir yanından profesyonel satın alıcılar Solar+Storage NX'e katılım gösterecekler.

Yenilenebilir enerji sektöründeki yatırımların hızla artmasıyla birlikte depolama da bir diğer önemli konu olarak sektörü yakından ilgilendirir hale geldi. Enerji depolamada dikkat edilmesi gereken noktalar nedir, ilgili mevzuatlar yeterli mi, eğer değilse hangi aşamalarda değişime gidilmeli?

Bildiğiniz üzere kesikli karakterde olan yenilenebilir enerji kaynakları ve artık iklim değişikliği ile mücadelede geldiğimiz noktada, gerek Türkiye'de gerek ise dünyada özellikle GES'ler ve RES'ler ile kurulu güç artışları karşılanmak zorundadır. Bu durum güneş ve rüzgârdan sağlanan enerji kaynaklarının baz santral yapılması gerekliliğini doğurmaktadır. Kaynakların baz santrale dönüşmesini de enerji depolama ile gerçekleştirebiliriz. Bu şekilde şebekenin stabilitesini sağlarken, yük kaydırabilme özelliğinden de faydalanarak santralleri birer baz santrale dönüştürmek ve santrallerden sürekli enerji üretmek mümkün hale gelmektedir. Bu sayede GES'ler gece, RES'ler durgun havada elektrik üretmeye devam edecek ve yenilenebilir enerji kaynaklarından alınan verim artacaktır. Aksi takdirde ise şebekemiz, bu sonsuz ve doğa dostu enerji kaynaklarından elektrik üretimini sürdürülebilir bir şekilde taşıyamayacaktır. Bu nedenle "enerji depolama, yenilenebilir enerji kaynaklarından elektrik üretiminin sürdürülebilirliğinin garantisidir" diyebiliriz.

Enerji depolamanın, şebekemizin daha stabil hale gelmesinin, dolayısıyla sürdürülebilirliğinin sağlanmasının yanında GES'lerin ve RES'lerin de gelişimini desteklediği için karbon ayak izimizi azaltacağı söyleyebiliriz. Örneğin; doğaya çok zarar veren fosil yakıt kullanımını azaltacak elektrikli araçlarımızı, elektrikli araç şarj istasyonlarında depolamanın sağladığı ekstra güç ile çok daha hızlı şarj edebileceğiz.

Kaliteli bir depolama sistemi için; Şarj ve Deşarj süreçlerinde AC/DC tarafta toplamda en fazla verimliliği sağlayan (Roundtrip Efficiency), döngü sayısı en fazla (Cycle Time), kullanım koşullarına bağlı bozulma değerlerinin düşük (Degredation), çevresel faktörlerin olumsuz etkilerini minimuma indirmek amacıyla doğru batarya yönetim sisteminin kurgulanması (BMS) gerekmektedir. Ayrıca li-ion hücre için

Tolga Murat Özdemir

en kritik etki olan sıcaklık etkisinin kontrol altında tutulması (Termal Runaway'in engellenmesi) amacıyla iyi bir soğutma sistemine sahip olması (Cooling) önem arz ediyor. Bu saydığımız unsurların bir arada sorunsuz bir şekilde çalışmasını sağlayacak enerji yönetim sistemi (EMS) ise olmazsa olmaz bir pozisyonda bulunmaktadır.

Enerji depolama sistemlerinin ülkemizde gelişmesiyle birlikte burada nasıl bir ekonominin gelişimi söz konusu olacak? Dünyada enerji depolama sistemleri alanında Türkiye'nin söz sahibi olabilmesi için kamu ve sektör nezdinde ne tür adımlar atılmalı?

Türkiye'nin coğrafi olarak Avrupa'ya yakın bir konumda olması, her ne kadar enerji depolama sektörünü domine eden bir pozisyonda bulunsun da Çin'in konumu itibarıyla lojistik maliyetlerinin yüksek olması ve özellikle Avrupa Birliği ülkelerinde işçilik ücretlerinin yüksek olması bizi enerji depolama sektöründe daha avantajlı konuma getirebilecek unsurlardır. Bu bağlamda enerji depolama sistemleri ihracat eden bir ülke konumuna erişebilmek için üretici profilinde olan, üretim alanında faaliyet göstermek isteyen firmaların öncelikli olarak desteklenmesi ve üretim kapasitesinin yerel sektörün ihtiyacı olandan daha fazlasını üretebilecek konuma getirilmesi gerekmektedir. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, üretim yapmak isteyen yatırımcılara, Yatırım ve Teşvik Sistemi kapsamında destek sağlamaktadır. Enerji depolama üretiminin stratejik yatırım kapsamına ilave teşvikler alması sektörün büyümesine önemli katkı sunacaktır.

İhracat konusunda pazarlama, reklam, yurt dışı fuar organizasyonlarına katılım, açılan şube giderleri, vergi avantajları gibi alanlarda uygulanan devlet teşvikleri bu sektörün de daha hızlı ve sürdürülebilir bir şekilde büyüyerek gelişmesine imkan sağlayacaktır.

Son olarak eklemek istedikleriniz nelerdir?

GENSED olarak kuruluşumuzdan itibaren, sektörde öncü bir rol üstlenmeyi ve yenilikçi yaklaşımlarla güneş enerjisi ve enerji depolama alanında faaliyetlerimizi sürdürme misyonuyla ilerlemekteyiz. Bu doğrultuda, sektöre yön veren çalışmalarımızı sürdüreceğiz ve güneş enerjisi ile enerji depolama alanında ilerlemeye devam edeceğimizin altını çizmek isterim.

İSO Türkiye İhracat İklimi Endeksi Haziranda 51,1 Oldu

İSO Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi haziranda eşik değer 50'nin üzerinde kalarak Türk imalatçılarının ihracat ikliminde iyileşmenin sürdüğüne işaret etti. Endeksin mayıstaki 52,3 düzeyinden 51,1'e gerilemesi, talep koşullarındaki güçlenmenin ılımlı seyrettiğini ve beş aydır süren iyileşme döneminin en düşük hızında olduğunu gösterdi.

Türkiye imalat sektörünün ana ihracat pazarlarındaki faaliyet koşullarını ölçen **İstanbul Sanayi Odası (İSO) Türkiye İmalat Sektörü İhracat İklimi Endeksi'nin** Haziran 2023 dönemi sonuçları açıklandı. Endekste eşik değer olan 50,0'nin üzerinde ölçülen tüm rakamlar ihracat ikliminde iyileşmeye, 50'nin altındaki değerler ise bozulmaya işaret ediyor.

Almanya'da ekonomik aktivite, imalat ve inşaat sektörlerindeki küçülme ile hizmet sektöründeki büyümenin birbirini dengelemesi sonucu değişmedi. İtalya ve Fransa'da üretim düşerken, Birleşik Krallık, İspanya ve Yunanistan'da büyüme hız kesti. ABD'de de büyüme ivme kaybetti. Buna karşılık, BAE, Suudi Arabistan ve Katar başta olmak üzere Orta Doğu, Türk ihracatçıları için talep artışının ana kaynağı olmaya devam etti. BRIC ülkelerinin tamamı da genişleme bölgesinde kaldı.

Yılmaz: Siyasi istikrar olmadan ekonomik istikrar olmuyor

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, "İşverenlikle, işçisiyle, muhasebecisiyle toplumun bütün kesimlerinde bir vergi reformu beklentisi olduğunu söyleyebilirim. Burada özellikle doğrudan vergilerin payının artırılmasına dönük, vergi sisteminin sadeleştirilmesine dönük beklentinin olduğunu ifade etmeliyim" dedi.

Fiyat istikrarı ve enflasyonla mücadele önerileri temel "2023 Yılı 2. Yarıyıl Ekonomi ve İstisare Toplantısı" Ticaret Bakanlığı Söğütözü Yerleşkesi'nde başladı. Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz başkanlığında düzenlenen toplantıya Ticaret Bakanı Ömer Bolat, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Alparslan Bayraktar, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı katıldı. Toplantıda ayrıca Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB), Dış Ekonomik İlişkiler Kurulu (DEK), Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM), Türkiye Esnaf ve Sanatkarları Konfederasyonu (TESK), Minatiki Sanayici ve İşadamları Derneği (MOSİAD), Türk Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (TUSİAD), Anadolu Aslanları İş Adamları Derneği (AS-KON), Türkiye Seyahat Acentaları Birliği (TURSAB), Türkiye Minatiki Sanayici ve İşadamları Derneği (TÜMSİAD), Türkiye Mühendisler Birliği (TMB), Uluslararası Nakliyeciler Derneği (UND), İstanbul Theatres Odası (TTO), İstanbul Sanayi Odası (İSO), Ankara Ticaret Odası (ATO), Ankara Sanayi Odası (ASO), Mersin Sanayicileri ve İş İnsanları Derneği (MESİAD), Türkiye İktisadi Girişim ve İş Ahlakı Derneği (İĞİAD), Türkiye Alışveriş Merkezleri ve Perakendeciler Federasyonu (TAMPF), Birleşmiş Markalar Derneği (BMD), Türkiye Perakendeciler Federasyonu (PERDER), Gıda Perakendecileri Derneği, Tüm Restoranlar ve Turizmci Derneği (TÜRES), Konut Geliştiricileri ve Yatırımcıları Derneği (KONUTDİR) ve e-ticaret platformları görüş ve önerileri ile katkı sunmak amacıyla yer aldı.

4 saat süren toplantının ardından basın mensurlarına açıklamalar yapan Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, dünyanın ve Türkiye'nin bölgesinin zorlu bir dönemden geçtiğini toplantıda altın çizildiğini belirterek, "Pandemiden savaşlara, küresel tedarik zincirindeki kırılmalardan deprem afetine varıncaya kadar son yıllarda yaşadığımız sıkıntılar ve zorluklar ifade edildi. Ama aynı zamanda içinden geçtiğimiz sürecin getirdiği fırsatların da altı çizildi. Zorluklar var ama fırsatlar da var. Bu zorluklarla baş edebilmemiz ve fırsatları değerlendirebilmemiz bakımından doğru politikalar izlememiz gerektiği bunu da ısrarla ve sabırla yapmamız gerektiği hususunda genel bir anlayış birliği olduğunu ifade edebiliyoruz. Süreçleri iyi yönetmemiz gerektiği ve belirli bir süre sonra sonuç alacağımızı bilerek ısrarla doğru politikaları takip etmemiz gerektiği noktasında anlayış birliği olduğunu söyleyebiliriz" şeklinde konuştu.

"ENFLASYONLA MÜCADELE, FİYAT İSTİKRARINI SAĞLAMAK

SADECE EKONOMİK ANLAMDA DEĞİL SOSYAL ANLAMDA DA SON DERECE KIYMETLİ"

Kamu ve özel sektör olarak temel hedeflerinin istikrar içinde büyümek, kalkınmak ve sosyal refahı artırmak olduğunu aktaran Yılmaz, "Bu genel hedefimiz. Bu anlamda bir hedef birliği içindeyiz. Büyümeyle büyümeyi istikrarlı bir şekilde ve istikrarlı bir ortamda gerçekleştirmek önemli. Burada da üzerinde en fazla durulan konulardan biri serbest piyasanın ve rekabetin esas olduğu. Serbest piyasa ve rekabet ortamı içinde, güçlü işleyen bir hukuk sistemi içinde bu hedeflerimize ulaşmamızın altı çizildi. Bu çerçevede finansal istikrar ve fiyat istikrarının öneminin altı çizildi. Enflasyonla mücadele, fiyat istikrarını sağlamak sadece ekonomik anlamda değil sosyal anlamda da son derece kıymetli. Dolayısıyla enflasyonla mücadele edilmesi gerektiği, bunun da sabırla yapılması gerektiği, ısrarla yapılması gerektiği noktasında genel bir fikir birliği olduğunu ifade edebiliyoruz" dedi.

"SİYASİ İSTİKRAR OLMADAN EKONOMİK İSTİKRAR OLMUYOR"

Toplantıda ele alınan bir diğer konunun 14 Mayıs ve 28 Mayıs'taki seçimlerin ardından siyasi belirsizliklerin ortadan kalkması ve siyasi güven ve istikrarın devamı olduğunu ifade eden Yılmaz, "Siyasi istikrar olmadan ekonomik istikrar olmuyor. Dolayısıyla siyasi istikrarın devamı, yine ekonomi için son derece önemli olan belirsizliklerin azalması ve öngörülebilirliğin artırılması üzerinde en çok durulan hususlardan biri oldu. Burada siyasi tarafa belirsizlikler ortadan kalktı. Bir istikrar ortamındayız ama buna ilave olarak teknik anlamda kurumsal anlamda da belirsizliklerin azaltılması, öngörülebilirliğin artırılması hususunda çok arkadaşımız vurgu yaptı. Bu çerçevede hazırladığımız devam ettirmekte olduğumuz ve Eylül ayında kamuoyuna duyuracağımız Orta Vadeli Program'ın önemli bir işleyişi hep birlikte kabul ettiğimizi ifade edebiliyoruz. Fiyat ekip çalışmasına ve kurumsal ka-

pastelerin geliştirilmesine önemli vurgular yapıldığını ifade etmek durumundayım. Bütün bu konular Türkiye'nin güçlü bir şekilde hedeflerine yürütmesine altı çizilen hususlar" değerlendirmesini yaptı.

"BÜTÇE AÇIĞIMIZIN BELİRLİ BİR DÜZEYİN ÜZERİNE ÇIKARILMAMASI AÇISINDAN ÇALIŞMALARIMIZ VAR"

Yılmaz, enflasyonla ilgili olarak girdi maliyetlerinin düşürücü, girdi maliyetlerini azaltıcı, arzı artırıcı politikaların önemli üzerinde durulduğunu kaydederek, "Tabii ki yine makro, para politikası, maliye politikası bunlarla ilgili genel bir çerçevede arzı artırıcı, girdi maliyetlerini düşürücü politikaların üzerinde duruldu. Bu çerçevede gıda konusuna birçok arkadaşımız vurgu yaptı. Konut arzının artırılması, konut maliyetlerinin düşürülmesi noktasında önemli görüşler ifade edildi. Bir taraftan bütçe disiplini sağlarken bütçedeki deprem başta olmak üzere artan harcamaları, bütçe açığına belirli bir düzeyin üzerine çıkarılmaması açısından çalışmaktayız. Bu çalışmalar çerçevesinde temel hedefimiz şu: Bütçe depreme ilgili yapılan tek seferlik harcamalar hariç Maastricht kriterleri civarında bir bütçeyle açığıyla Türkiye'nin yoluna devam etmesi. Bu çerçevede bazı tedbirler almış durumdayız. Gelir tedbirleri aldık. Ama bunlar yetmez. Harcama tedbirleri de mutlaka alınmalı. Bu çerçevede de genel bir beklentinin ifade edildiğini söyleyebiliriz. Kamuda daha fazla tasarruf tedbiri alınması yönünde beklenti ifade edildi. Cumhurbaşkanlığımızın bu konuda bir gelişme var. Hazine ve Maliye Bakanlığımızın yürüttüğü bir çalışma var. Bunları topluma daha fazla önmüzdeki dönemde paylaşacağız. Tasarruf açığını genel anlamda engellemeye dönük cari açığı düşürmeye dönük tedbirler ifade edildi. Cari açık esnasında bir tasarruf açığıdır. Yatırımlarımızla yatırımlarımızı finanse etmek için kullandığımız iş tasarruf arandaki fark kadar iş tasarruf kullanmak zorunda kalırız. Bu da cari açığı doğurur. Dolayısıyla kamusıyla özel sektörle iç tasarruf oranla-

rimızı arttırdığımızda cari açığı da zaten aşağıya çekeceğiz. Bu çerçevede sanayi politikalarının da önemli bir rol oynayacağını düşünüyoruz. Dışa bağımlılığı azaltıcı, yerli ve milli üretimi desteklemeli, özellikle ara malların yurt içi üretimine seçici destekler vermeliyiz şeklinde görüş birliğinin olduğunu ifade edebiliyoruz. Sanayi kadar enerji alanında da aynı yaklaşımın olduğunu ifade etmek durumundayız" diye konuştu.

"TOPLUMUN BÜTÜN KESİMLERİNDE BİR VERGİ REFORMU BEKLENTİSİ VAR"

Yılmaz, vergi konularının toplantıda etraflı şekilde ele alındığı bilgisini vererek, "Daha önceden işçi kesimi ile farklı kesimlerle toplantılar yaptım. Orada da görüş birliği olduğunu rahatlıkla ifade edebiliyoruz. İşverenlikle, işçisiyle, muhasebecisiyle toplumun bütün kesimlerinde bir vergi reformu beklentisi olduğunu söyleyebilirim. Burada özellikle doğrudan vergilerin payının artırılmasına dönük, vergi sisteminin sadeleştirilmesine dönük beklentinin olduğunu ifade etmeliyim. Bir taraftan sosyal adaleti sağlayan diğer taraftan kamunun gelirini istikrarlı şekilde devam ettiren vergi reformuna ihtiyaç olduğunu bütün toplum kesimleri ifade ediyorlar" dedi.

"TOPLANTIDA SANAYİYE AYRILAN ARAZİNİN ARTIRILMASI GEREKTİĞİ KONUSU KONUŞULDU"

Toplantıda dijital dönüşüm ve dijital dönüşümün her alanda desteklenmesi konusunun gündeme geldiğini altını çizen Yılmaz, şöyle devam etti: "Bir taraftan devlet e-devlet uygulamaları, diğer taraftan da özel sektörde bu dijitalleşme sürecinin devamı noktasında vurgular yapıldı. Sanayinin arazi sorunu yine gündeme gelen bir konu. Burada uluslararası bazı karşılaştırmalar yapılarak sanayiye ayrılan arazinin artırılması gerektiği konusu konuşuldu. Elbette çevreye, tarıma, diğer konulara da dikkat ederek sanayinin ihtiyaç duyduğu araziye uygun maliyetler sağlama noktasında bir çalışma konusu gündeme getirildi. İlgili

bakanlarımız da özellikle Sanayi ve Teknoloji Bakanımız ve Tarım ve Orman Bakanımız bütüncül bir çerçevede içinde sağlıklı kriterlerle bu alanda çalışmalar yaptıklarını ifade ettiler."

"Kredilerde miktarsal sıkışma, yatırımımızı üretiminizi artıracak konularda daha esnek bir tutumda"

Toplantıda sıklıkla finansman ve finansmana erişim konularının sıklıkla dile getirildiğine vurgu yapan Yılmaz, "Özellikle KOBİ'lerin finansmana erişim konusu en fazla dile getirilen konulardan biri oldu. Para politikamız çerçevesinde atılan bazı adımlar var. Kredilerde miktarsal sıkışma denilen uygulamalar yapılıyor. Ancak bu toplantıda da ifade edildiği üzere ihracat, yatırım ve üretim konularını istisna kılmış durumda. Dolayısıyla aşırı tüketim noktasında veya büyümeye çok ilgili olmayan noktalarda miktarsal sıkıştırmayı yapıpken ihracatımızı artıracak, yatırımımızı üretiminizi artıracak konularda daha esnek bir tutum olduğunu ifade edebiliyoruz. Bunun yansımalarını önümüzdeki aylarda daha iyi şekilde göreceğimizi ifade etmek isterim" dedi.

"DOLAYISIYLA HEM VERİMLİLİĞİ BÜYÜMEYİ ARTIRICI HEM DE İSTİHDAMI VE BÖLGESEL KALKINMAYI DESTEKLEYİCİ ÇERÇEVE ÜZERİNDE DURULDU"

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz, ihracat ve döviz kazandırıcı faaliyetlerin kendileri için oldukça önemli olduklarını dile getirerek, "Ölkemizin bir taraftan ithal ürünleri yurt içinde üretmek ama bir taraftan da daha fazla ihracat yaparak, sadece mal ihracatı değil daha fazla hizmet ihracatı yaparak döviz kazandırıcı faaliyetleri geliştirmesi gerekiyor. Burada en az miktar kadar katma değer çok önemli olduğu ifade edildi. Teknoloji içeriği, bilgi içeriği daha fazla katma değeri yüksek ürünlere doğru Türkiye'nin dönüşümü noktasında genel bir fikir birliği olduğunu ifade edebiliyoruz. Bunu yaparken geleneksel sektörlerin, emek yoğun sektörlerin de ihmal etmeden yapılması gerektiği de ifade edildi. Bir anlamda iki hatlı bir stratejiden bahsedebiliriz. Bir taraftan katma değeri teknolojik içeriği yüksek sektörlerde ihracatımızı, döviz kazandırıcı faaliyetleri geliştirmek, diğer taraftan emek yoğun istihdam yoğun sektörlerde de bölgesel politikalarımızı da dikkate alarak dönüşümü desteklemek ve buraları da ihmal etmemek şeklinde ifade edebiliyoruz. Dolayısıyla hem verimliliği büyümeyi artırıcı hem de istihdamı ve bölgesel kalkınmayı destekleyici çerçevede üzerinde durulduğuna söyleyebiliriz" diye konuştu.

Madenleri çıkaracak personel bulunamıyor

TÜRKİYEDE işgücü ve açık iş uyumsuzluğu var. İmalat ve hizmet sektörleri nitelikli personel bulamamak milyarlarca gençimiz işsiz doluyor. Bu işlere eğitim hayatları boyunca yapılan harcamalar dilde dilde milyarderlar lirak yatırım kamu açısından geri döndüğü olmaması demektir. Hal böyle iken iş dünyasından "Çalıştıracağ personel bulamıyoruz!" sesleri dönem dönem yükseliyor. Ücret politikasında da silan olduğu aşikar. Edindiğimiz bilgilere göre metal iş kolundaki çalışanların aylık ortalama geliri temmuz zamları öncesi 16 bin TL düzeyindeydi. Yani kamuda en düşük memur maaşı 22 bin TL'ye çekildiği dönem ülkenin en yetkin işçi sınıfı kesiminde ortalama gelir bunun çok altında kalıyordu. Sonradan bu ücretleri kamu seviyelerinin üstüne çekecek zamlar yapıldı ma henüz bitmiyor. Ama metal iş kolunda Koç Toprakları şirketlerinin de aralarında yer aldığı büyük grupların olduğunu belirtelim.

MESLEK LİSESİ HAMILİĞİ VAR AMA...

Geçen ay sonunda **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Meclis toplantısına **Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB)** Başkanı **Rifat Hisarcıklıoğlu** konuk oldu. Başkan Hisarcıklıoğlu konuşmasında, "Meslek eğitiminde de tarihi adımlar atıldı. Özel sektörümüz bunu yıllardır talep ederdi, hayata geçirdik. 81 ile 122 meslek lisesinin hamiliğini oda ve borsalarımız üstlendi. İş dünyamız, oda ve borsalarımız vasıtasıyla meslek eğitiminin tasarınında, ilk defa söz sahibi oldu. Okullarla, iş dünyası arasındaki uyumsuzluğu giderdik. Gençlerimizi meslek sahibi yaptık, firmalarımıza da nitelikli insan kazandı sağladık," dedi. Hisarcıklıoğlundan sonra söz alan **İSO** Başkanı ise personel sorununun devam ettiğini aktardılar.

YABANCI ÇALIŞAN İSTEDİLER!

İSO Meclis Üyesi İbrahim Aydoğan, "Toplumda şu an üniversite mezunu işsizler ordusu var. Bir yerde bir hata var. Bu hatayı hep beraber, el birliği ile düzeltelim. Bizde ne düşünürsün gereğini yapalım. Bider şu an çrak bulamıyoruz. Yabancı insanlar gelmiş, onlara da bir belge verin, en azından kaçak çalışmasın. İnsanların başı belaya girmesin," derken, **İSO** Meclis Üyesi Ömer Saim Oğuz da, "AR-GE'de en önemli konu insandır. Eğer insan kazanmazsanız AR-GE yapamazsınız. Yabancı ülkelere giden gençler var. Geriye kalan üniversite mezunlarının belli bir seviyedeki yeni mezunları işverene geliyorlar. Tabii ki yeni mezunların almak gövdeniz ama sonra hepinizin de başına gelen acı hatırlayın. Bu arkadaşları alıyorsunuz, eğitiyorsunuz. Headhunter dediğimiz insan emlakçıları devreye giriyor. Bunların herhangi bir düzenlemesi yok, yasa yok, hiçbir şey yok. Bunların beşinin hukuken teminat altına alınması ve her il tarafında da bakılan korunmasını istiyoruz." ifadelerini kullandı. **İSO** Meclis Üyesi Filiz Kaya ise, "Yabancı çalışma sistemi ile ilgili bizim de elimizi taşın altına koymamız lazım. Bizim yabancıları çalıştıracak standartları **serbest** olarak çalışma hayatına sokalım," diye konuştu.

MADEN TEKNİK LİSESİ KURALIM

İSO Meclis üyelerinin açılmalama balanca personel bulma sorunu o noktaya gelmiş ki yabancı çalışan alma konusunun kurumsallaşmasını talep ediyorlar. İş sadece imalat **serbest** işi sınırlı değil. Ülkemizin yer altı zenginliklerini ekonomiyeye kazandırarak cari açığı kapatan madencilik sektörü de ciddi bir personel sıkıntısı yaşıyor. Madencilik iş insanlarının aktardığına göre, maden üretiminde makineleri kullanabilen operatör, sondaj ve flotasyoncu sıkıntısı var. Ve Türkiye'de bu alanda personel yetişirecek bir meslek eğitimi bulunmuyor. Bu yüzden madencilik alanında ciddi bir personel açığı gündem gündem oluyor. Madencilik sektörüne göre, sondaj operatörü 30 bin TL, keşif operatörü 30 bin ile 50 bin TL, şoför 15 bin TL, maden işçisi 20 bin TL, keşifçi 20 bin TL, tornacı 25 bin TL, marangoz 25 bin TL, ortalama jeoloji mühendisi 40 bin TL ve maden mühendisi de ortalama 40 bin TL ücret alıyor. Ancak bu ücretlere özellikle teknik personel bulunmuyor. Madencilik sektörü ise Türkiye'de bir madencilik teknik lisesi kurulması. Milli Eğitim Bakanlığı buna olur verirse madencilik STKlarının bütün masrafları karşılayıp bu oluşumu yapabileceğini ifade ediyorlar.

AFET BÖLGESİNDE İŞLER AKSAYABİLİR

Teknik personel sorunu önceki gün Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek, Ticaret Bakanı Ömer Bolat ile tarım ve enerji bakanlarının katıldığı toplantıda da gündeme geldi. Toplantıya katılanların aktardığına göre inşaat sektörü temsilcileri operatör sıkıntısı yüzünden deprem bölgesindeki işlerin aksayabileceğini hükümete iletiler. Toplantıda yeni dönemde meslek liselerine ağırlık verilmesi konusunda hemfikir olundu. Bu noktada Maden Teknik Liselerinin de mutlaka tesis edilmesi ilke kullanılması açısından önem.

Vergide sadeleşme reformu

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, Orta Vadeli Program kapsamında vergi sisteminin modernize edileceğini açıkladı. Bu adımın vergi artışı ya da azalışı anlamına gelmediğini belirten Yılmaz, önümüzdeki dönemde doğrudan vergilerin artması, dolaylı

vergilerin ise azalması yönünde birtakım çalışmalar yapılması gerektiğini söyledi. Yılmaz, mevzuatın sadeleştirilmesi ve yatırım ortamının daha da cazip olması için sistemin daha dengeli hale getirilmesini hedeflediklerini kaydetti. Dört saat süren toplantıda **TOBB**, **DEİK**, **TİM**, **TESK**, **MÜSİAD**, **TÜSİAD**, **ASKON**, **TÜRSAB**, **TÜMSİAD**, **TMB**, **UND**, **İTO**, **İSO**, **ATO**, **ASO**, **MESİAD**, **İĞİAD**, **TAMPFD**, **BMD**, **PERDER**, **TÜRES**, **KONUTDER** ile e-ticaret platformlarının temsilcileri görüş ve önerilerini dile getirdi. Cumhurbaşkanlığı Kabine Toplantısı sonrasında gazetecilerin sorularını cevaplandıran Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, eylül ayında açıklanması beklenen Orta Vadeli Program'ın (OVP) öncekilerinden farklı olarak, toplumun değişik kesimlerinin yeni döneme ilişkin beklenti ve önceliklerini istişare toplantılarıyla dinlediklerini anlattı. Yılmaz, hazırlık toplantılarında dile getirilenlerin OVP'ye yansıtılacağını söyledi. Yeni dönem Orta Vadeli Programının 3 aylık düşünülmesi gerektiğini vurgulayan Yılmaz, "Bir para politikasının genel çerçevesi var. Detayları Merkez Bankası'nın uhdesinde. Maliye politikasının detayları var. Bir de tabii üçüncü ayak olarak yapısal dönüşümleri içerecek" dedi. Yılmaz, OVP'nin vergi reformundan eğitimdeki dönüşümlere kadar birçok alanı kapsayacağına işaret etti. Yılmaz, OVP'nin içeriği için "Hukuk alanında özellikle ekonomiyi ilgilendiren değişikliklerden yatırım ortamını iyileştirmeye dönük, daha çok verimliliği, rekabet gücünü ve ekonominin potansiyelini geliştirici her türlü köklü değişimi kapsıyor olacak. Türkiye'yi dünyada daha avantajlı konuma getirecek değişimler, dönüşümler" dedi.

DENGE AYARI YAPILACAK

Cumhurbaşkanı Yardımcısı Yılmaz, vergi reformu konusundaki sorulara ise şu yanıtı verdi: "İşveren ve işçi kesimi de vergi sistemine yeniden bakılsın, diyor. Hem işçi kesiminin hem işveren kesiminin doğrudan vergilerin artması, dolaylı vergilerin ise azalması yönünde ortak bir talebi var. Ben de destekliyorum tabii. Önümüzdeki dönemde bu yönde birtakım çalışmalar yapılması gerekiyor. Bu vergi artışı azalışı değil. Bu vergi sisteminin modernize edilmesi, güncellenmesi, sadeleştirilmesi, daha dengeli hale getirilmesi diyelim." **HEDEFLERİ BİRLİKTE BELİRLİYORUZ** OVP'de büyüme, istihdam ve enflasyona ilişkin hedefleri hükümetin Merkez Bankası ile birlikte belirlediğini vurgulayan Yılmaz, beklenen enflasyon rakamına ilişkin son bir güncelleme yapıldığını, 2025'e kadar belki küçük güncellemelerin olacağını ve 2026'da ise enflasyonu tek haneli rakamlara düşürme perspektifine sahip olduklarını kaydetti. Doğrudan vergilerin payı artırılacak Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet Yılmaz, Fiyat istikrarı ve enflasyonla mücadele önerileri temalı "2023 Yılı 2. Yarıyıl Ekonomi ve İstişare Toplantısı"nın ardından yaptığı açıklamada, toplumun bütün kesimlerinde bir vergi reformu beklentisi olduğunu söyledi. Bakanlar ile iş dünyası temsilcisi sivil toplum kuruluşları başkanlarının katılımıyla yapılan toplantının ardından açıklamalarda bulunan Yılmaz, "İşvereniyle, işçisiyle, muhasebecisiyle toplumun bütün kesimlerinde bir vergi reformu beklentisi olduğunu söyleyebilirim. Burada özellikle doğrudan vergilerin payının artırılmasına dönük, vergi sisteminin sadeleştirilmesine dönük beklentinin olduğunu ifade etmeliyim" dedi.(Yenişafak)